

Predikan 2 söndagen i fastan

(Reminiscere)

2017-03-12

i Stockholm

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre Gud och Fader, håll din fattiga, beträngda kristenhet vid makt. Skydda din kyrka, så att hon får behålla ditt evangelium och de heliga sakramenten. Du ser deras anslag, som vill förhindra att ditt ord får förkunnas fritt ibland oss. Övervinn dem och gör deras dårskap om intet. Ge alla församlingar upplysta och trogna lärare. Utrusta dem med kraft, välsigna deras arbete och bevara dem i ett heligt liv. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen. (En bön av Scriver, En liten bönbok, nr 22).

Predikotext (3 årg. Mark. 9:14-32):

Jesus, Petrus, Jakob och Johannes gick ner från förklaringsberget.

När de kom till de andra lärjungarna, såg de mycket folk omkring dem och skriftlärda som diskuterade med dem. Så snart allt folket fick se Jesus, blev de förundrade och skyndade fram och hälsade på honom. Han frågade dem: "Vad är det ni diskuterar?"

En i folkskaran svarade honom: "Mästare, jag har kommit till dig med min son som har en stum ande. Var den än får tag i honom slår den omkull honom, och han tuggar fradga och gnisslar tänder och blir stel. Jag bad dina lärjungar driva ut den, men de kunde inte." Jesus svarade dem: "Detta släkte som inte vill tro! Hur länge ska jag vara hos er? Hur länge ska jag stå ut med er? Hämta honom till mig." Och de kom med honom till Jesus.

Så snart anden fick se honom slet den och ryckte i pojken, och han föll till marken och vred sig och tuggade fradga. Jesus frågade hans far: "Hur länge har det varit så med honom?" Fadern svarade: "Sedan han var barn. Ofta har den kastat honom i elden och i vattnet för att ta livet av honom. Men om du kan, så förbarma dig över oss och hjälp oss!" Jesus sade till honom: "Om du kan? Allt är möjligt för den som tror." Genast ropade barnets far: "Jag tror. Hjälp min otro!"

Jesus såg att folk strömmade till, och han sade strängt till den orena anden: "Du stumma och döva ande, jag befäller dig: far ut ur honom och kom aldrig mer in i honom!" Anden skrek och ryckte våldsamt i honom och for ut. Pojken var som livlös, och de flesta sade att han var död. Men Jesus tog hans hand och reste upp honom, och han stod upp.

När Jesus hade kommit inomhus och lärjungarna var ensamma med honom, frågade de: "Varför kunde inte vi driva ut den?" Han svarade: "Den sorten kan bara drivas ut med bön."

Sedan gick de vidare därifrån och vandrade genom Galileen. Jesus ville inte att någon skulle få veta det, eftersom han höll på att undervisa sina lärjungar. Han sade till dem: "Människosonen ska utlämnas i människors händer, och de kommer att döda honom. Men tre dagar efter sin död ska han uppstå." Men de förstod inte vad han menade och vågade inte fråga honom.

Dagens ämne är "den kämpande tron". Evangeliet om den kananeiska kvinnan visar hur hon i sin tro höll fast vid Guds ord och löfte även när det såg ut som om Jesus inte ville

hjälpa. Samma sak gäller mannen i vår text. Hans pojke var svårt sjuk, men Jesu lärjungar kunde inte hjälpa honom. I sin nöd vände sig mannen till Jesus, när denne äntligen kom ner från berget. Vi skall nu se hur mannen kämpade med sin tro och otro och med sin bön. Jesus undervisar oss idag om just detta: Vad tro, otro och bön är. Jag delar därför in predikan i dessa tre delar:

1. Otron håller oss fångna i synden
2. Tron befriar oss från synden
3. Bönen är trons frukt

Herre, hjälp oss och undervisa oss om detta genom din helige Ande, som verkar genom ordet!

1. Otron håller oss fångna i synden

Efter syndafallet föds alla vi människor med synd. Det är ett djupt fördärv i vår natur, som skiljer oss från Gud. I vår text utbrister Jesus:

"Detta släkte som inte vill tro! Hur länge ska jag vara hos er? Hur länge ska jag stå ut med er? (v. 19).

Detta släktet vill inte tro, detta är ett otroget släkte. Jesus konstaterar hur det verkligen förhåller sig med oss innerst inne i hjärtat. Där är vi fulla med synd och otro, som sedan tar sig uttryck i olika synder i livet. Profeten Jeremia skriver:

Ett illfundigt och fördärvat ting är hjärtat framför allt annat; vem kan förstå det? (Jer. 17:9). [1917]

Eller som Folkbibeln översätter:

Bedrägligare än allt annat är hjärtat, det är obotligt sjukt. Vem kan förstå det?

Och Jesus säger:

För från hjärtat kommer onda tankar, mord, äktenskapsbrott, sexuell omoral, stöld, falskt vittnesbörd och hädelser (Matt. 15:19f).

När Guds lag får tala till oss ser vi att synden går mycket djupare än vi trodde. Hjärtat står för det innersta i människan, vilket innebär allt det *bästa* vi har. Det är våra tankar, vårt förstånd, vår innersta drivkraft, som styr både kropp och själ. Och nu säger Guds ord att det är hjärtat, som är obotligt sjukt. Det är från vårt onda, avfallna hjärta som alla synder i livet kommer.

Mose skrev allvarligt och inträngande om människans synd på många ställen. Efter syndafallet ökade ogudaktigheten mer och mer tills Gud straffade hela den dåvarande mänskligheten med syndafloden, då endast Noa och hans familj blev räddade. Om den ondska som rådde i världen före floden skriver Mose:

Och Herren såg att människornas ondska var stor på jorden och att deras hjärtans alla tankar och avsikter ständigt var alltigenom onda (1 Mos. 6:5).

Nu tror många att det endast är GT som talar allvarligt om synd och dom, medan NT skulle ha en annan och mildare syn. Men det är helt fel. Både GT och NT har samma lära om syndens allvar. Jesus sade om de som dog i Siloam när ett torn rasade:

Tror ni att de var mer skyldiga än alla andra som bor i Jerusalem? Nej, säger jag er. Men om ni inte omvänder er, går ni alla under på samma sätt." (Luk. 13:4f).

Så är både sjukdom, olyckor och död en följd av synden och en allvarlig varning från Gud om att syndens slutliga straff är den eviga döden. Så länge en människa är kvar i otrons tillstånd är hon fånge under synden, döden och djävulen.

2. Tron befriar oss från synden

Jag tror. Hjälp min otro! (v. 24)

Så ropar mannen i vår text. Han vet att han är en syndare och att han inte är värd att hans son skall bli frisk. Ända sedan pojken var liten har han fått sina svåra anfall och blivit kastad både i elden och i vattnet och många gånger varit nära att dö. Guds ord lär oss, att det är de onda andarna som står bakom all sjukdom. Mannen säger till Jesus att det är en stum ande, som driver sonen, och Jesus säger inte emot detta. Det är verkligen djävulen och hans onda änglar som åstadkommer allt det onda i världen och därmed också alla sjukdomar. Jesus säger:

Han (djavulen) har varit en mördare från början och har aldrig stått på sanningens sida, för det finns ingen sanning i honom (Joh. 8:44).

Och aposteln Johannes skriver:

Hela världen är i den ondes våld (1 Joh. 5:19).

Men därmed är det inte sagt att det är ett speciellt straff som vilar över den som är sjuk. Nej, sjukdom och död och alla olyckor är på ett allmänt sätt Guds straff över synden. Vi kan till exempel läsa om mannen som var född blind. Den vanliga föreställningen var att den som var sjuk från födseln måste ha varit särskilt syndig, antingen han själv eller hans föräldrar. Lärjungarna frågade då Jesus:

*"Rabbi, vem har syndat så att han föddes blind? Han själv eller hans föräldrar?"
Jesus svarade: "Det är varken han eller hans föräldrar som har syndat, utan det har hänt för att Guds verk skulle uppenbaras på honom (Joh. 9:2f).*

När det gäller sjukdomar och allt annat ont är det vår inställning som är avgörande. I den gamla katekesen förklarades detta så här:

Vad bör vi tänka om de olyckor som träffar människorna här i världen? Svar: De olyckor, som träffar människorna, bör vi aldrig anse vara komna av en slump eller av ett blint och obevekligt öde, utan vara för syndens skull skickade av Gud, de ogudaktiga till straff, varning och väckelse, med de gudfruktiga till prövning för att stärka deras hopp, kärlek och förtröstan till Gud (1878 års katekes, fråga 106).

Bibeln lär alltså att vi alltid skall se på det onda på två olika sätt. Sjukdom, olyckor och död är i sig en följd av synden. Men avgörande är om vi tror på Kristus eller ej. Den som tror på Kristus vet att allt samverkar till det bästa. Jesus har genom sin död och uppståndelse befriat oss från allt det onda, och genom tron på honom kan detta inte längre skada oss. Sjukdom, olyckor och död och allt annat som hör till synden är övervunnet och förlåtet. Tron befriar oss från synden.

Men det sker inte så att Gud tar bort det onda. Så länge vi lever har vi kvar vår gamla, fördärvade natur, som inte vill tro på Gud och som kämpar emot den helige Ande. Därför har mannen i vår text så svårt att tro att Jesus verkligen vill och kan hjälpa honom. Han ropar därför:

Jag tror! Hjälp min otro (v. 24).

Så är det också för en kristen som drabbas av sjukdom eller annan nöd. Det är lätt att tro så länge allt går väl. Men i nöden och olyckan prövas vår tro. Vi skall då göra som mannen i texten. Nöden och prövningarna hade varit så många i hans familj genom sonens svåra sjukdom. I en sådan situation är det många som vänder Gud ryggen. De har säkert ropat till Gud många gånger och bett honom om hjälp. Men ingenting händer. Allting blir bara svårare. Det är då lätt att ge upp och bli ond på Gud i sitt hjärta. Det kanske leder till att man helt och hållet lämnar sin tro. Men mannen gjorde inte det. Han gav inte upp när

lärjungarna inte kunde hjälpa. Han väntade länge på att Jesus skulle komma ner från berget och kom sedan till honom med sin nöd. Han kommer med sitt nödrop till Jesus:

Om du kan, så förbarma dig över oss och hjälp oss! (v. 22)

Men Jesus fortsätter att pröva hans tro och säger:

"Om du kan? Allt är möjligt för den som tror." (v. 23)

Jesus använder här lagens ord för att helt göra mannens förtröstan på sig själv om intet. När mannen vänder sin blick in i sitt eget hjärta ser han bara otro. Jesus vill liksom säga: Så dåligt står det till med din tro. Skulle du ha den minsta lilla tro, skulle din son bli frisk. Vi måste förstå detta som en prövning och anfäktning som Kristus använder för att visa mannen att han i sig själv är helt hjälplös. Så gjorde Jesus också med den kananeiska kvinnan. Han visar först bort henne med hårda ord om att man inte ska ta brödet från barnen och ge det till hundarna. Barnen är Israel, hundarna är hedningarna, och kvinnan är en sådan hedning. Men hon håller fast vid ordet och påpekar att även hundarna får äta av smulorna efter barnen. Så gör tron. Den låter sig inte avvisas, utan håller fast vid Kristus och tron på att han vill hjälpa, även när det ser alldeles mörkt ut.

Så gör också mannen. Han ser sin otro, men vet att Kristus också kan hjälpa honom med den. Därför ropar han:

Jag tror! Hjälp min otro (v. 24).

På detta sätt befriar tron oss från synden. Synden, sjukdomen, olyckan och döden finns där runtomkring oss och försvinner inte. Men tron har hört Jesu ord och håller fast vid det. Lagen säger visserligen att vi måste dö och bli fördömda som syndare. Men tron vänder sig bort från lagen till evangeliet som säger, att Gud är oss nådig för Kristi skull. Så säger Jesus i vår text:

"Människosonen ska utlämnas i människors händer, och de kommer att döda honom. Men tre dagar efter sin död ska han uppstå" (v. 31).

Det är detta budskap som tron tar fasta på. Vi vet inte om och när Gud vill ta bort vår sjukdom. Vi ser synden i vårt hjärta och vet att den är värd straff och fördömmelse. Men tron tar fasta på att Människosonen har dött och uppstått. Han tog på sig hela världens synd och kastade den sedan i havets djup när han steg ut ur graven på tredje dagen. Han sitter nu i himmelen på Faderns högra sida och manar gott för oss. Därför säger den kristne vad som än händer:

Jag tror! Hjälp min otro (v. 24).

3. Bönen är trons frukt

Innan vi tror har vi den felaktiga uppfattningen att bönen är något vi själva gör för att beveka Gud. Vi tror att Gud ska höra våra böner för våra många ords skull. Men detta är helt felaktigt. Innan vi har blivit omvända och kommit till tro hör Gud inte alls våra böner, och även som kristna ber vi ofta på ett felaktigt sätt. Jakob skriver:

Men han ska be i tro, utan att tvivla. Den som tviular liknar havets våg som drivs och piskas av vinden. En sådan människa ska inte tänka att hon kan ta emot något från Herren (Jak. 1:6-7).

Allt vad ni ber om i er bön ska ni få, när ni tror (Matt. 21:22).

Den rätta, kristna bönen är en frukt av tron. När en människa vänder sig i tro till Kristus och ber i hans namn är det en rätt bön. Bedjaren överlämnar då allt åt Gud och förtröstar på att Gud enligt sitt löfte hör alla våra böner. Men en sådan bön låter Gud bestämma hur och när bönhörelsen skall ske. Jesus själv är vår förebild när han i Getsemane inför sitt lidande bad:

"Min Far! Om det är möjligt, så låt den här bågaren gå förbi mig. Men inte som jag vill, utan som du vill." (Matt. 26:39).

Så kämpade mannen i vår text med sin egen otro. Han bad om att hans son skulle bli frisk. Men han förstod att detta inte var något han kunde kräva av Gud. Han lämnade detta i Guds hand och bad endast:

Jag tror! Hjälp min otro (v. 24).

Så skall vi också bedja. Vi har inget löfte om att Gud ska ta bort sjukdom, lidande eller annan nöd på det sätt vi önskar. Men vi har ett ovillkorligt löfte om att han skall hjälpa oss med vår otro och stärka vår tro. Därför skall vi i all sjukdom och nöd bedja som Jesus själv bad:

Om det är möjligt, så låt den här bågaren (lidandet) gå förbi mig. Men inte som jag vill, utan som du vill (Matt. 26:39).

En sådan bön är en frukt av tron, och Gud kommer med visshet att uppfylla den bönen. Vår katekes säger:

Vad ska vi göra för skillnad i våra böner? Svar: När vi ber om andliga välsignelser, som är nödvändiga för vår frälsning, ska vi be utan villkor. När vi ber om andra gåvor, ska vi be Gud ge oss dem, om det är hans vilja (Ev.luth. katekes 2016, fråga 207).

Mannen i vår text bad om hjälp mot sin otro. Och Gud hörde denna bön. Men Kristus uppfyllde också hans bön om hjälp för sonen. Det står:

Jesus sade strängt till den orena anden: "Du stumma och döva ande, jag befäller dig: far ut ur honom och kom aldrig mer in i honom!" Anden skrek och ryckte våldsamt i honom och for ut (v. 25f).

Det är inte som man lär inom den s.k. "framgångsteologin" att vi har ett absolut löfte om att vi alltid skall bli friska från all sjukdom och fria från all nöd om vi bara ber och tror intensivt. En sådan lära om bönen strider direkt mot Bibelns lära om att Gud alltid bönhör på det sätt han finner bäst. Vi varken kan eller får försöka tvinga Gud att göra det vi ber om. Det vore detsamma som hednisk magi, där man med egna gärningar försöker förmå Gud att göra det man själv har föresatt sig att be om. Vi ska inte heller tro att Gud bönhör mera och bättre om vi är många som tillsammans föresätter oss något. Nej, Gud hör för sitt eget löftes skull, och bönhörelsen sker av nåd allena. Tänk på hur de många baalsprofeterna ropade hela dagen till sin gud utan att något hände. Men när Elia ensam i förtröstan på den sanne Guden bad, så sände han eld från himmelen.

Så hänger tron och bönen oskiljaktiga samman. Bönen är trons frukt i kraft av Guds löfte.

Så tog Jesus pojkens hand och reste honom upp. Kristus gjorde honom frisk från sjukdom och alla demoner. Så gör han oss fria från djävulen när vi tror och litar på honom, och så skall han med visshet också en dag resa upp våra döda kroppar ur graven till evigt liv.

Amen.

Psalmer: 363, 178 (katekes), 288, 300, 73, 196, 193:11-18, 188, 90.

Katekesundervisning: Sjätte budet.

Kyrkodagar hålls i år 4-6 augusti i Finnåker. Anmälan till kyrkoherden. Program kommer snarast att skickas ut. Kollekt och gåvor till ELKS kan insättas på Plusgiro 70 96 62-1